

**Høringsnotat om forslag til lov om ændring af lov om
forsvarets formål, opgaver og organisation m.v.
(Bekæmpelse af ulovlig droneaktivitet ved militære
områder m.v.)**

Dato: 23. april 2025

Enhed: Lovgivning
Sagsnr.: 2025/002869
Dok.nr.: 1017165
Bilag: Ingen

Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 9
1060 København K

Indholdsfortegnelse

1. Høringen	1
1.1. Høringsperiode	1
1.2. Hørte myndigheder og organisationer m.v.	2
2. Høringssvarene	3
2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget	3
2.1.1. Lovlig dronflyvning i forbudszoner	4
2.1.2. Midler til brug for neutralisering	4
2.1.3. Forstyrrelser af telenet og -tjenester	5
2.1.4. Koordination, samarbejde og inddragelse	5
2.2. Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget	7
2.2.1. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet	7
3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet	8

1. Høringen

1.1. Høringsperiode

Et udkast til forslag til lov om ændring af lov om forsvarets formål, opgaver og organisation m.v. (Bekæmpelse af ulovlig droneaktivitet ved militære områder m.v.) har i perioden fra den 7. februar til den 7. marts 2025 (29 dage) været sendt i høring hos en række myndigheder og organisationer m.v.

Udkastet til lovforslag blev den 7. februar 2025 endvidere sendt til Folketingets Forsvars-, Samfundssikkerheds- og Beredskabsudvalg til orientering.

Herudover blev udkastet til lovforslag offentliggjort på Høringsportalen den 7. februar 2025.

1.2. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Nedenfor følger en alfabetisk oversigt over hørte myndigheder og organisationer m.v.

Ud for hver høringspart er det ved afkrydsning angivet, om der er modtaget høringsvar, og om høringsparten i givet fald har haft bemærkninger til udkastet til lovforslag.

Oversigten omfatter herudover interessenter, som ikke er blandt de hørte myndigheder og organisationer m.v., men som på egen foranledning har sendt bemærkninger til udkastet til lovforslag. Sådanne interessenter er markeret med *.

Høringspart	Hørings-svar modtaget	Bemærkninger	Ingen bemærkninger	Ønsker ikke at afgive hørings-svar
Advokatrådet				
Brancheforeningen Dansk Luftfart	X	X		
Dansk Erhverv (DroneDanmark)	X	X		
Dansk Industri				
Danske Advokater				
Danske Beredskaber				
Danske Regioner				
Dataetisk Råd	X			X
Datatilsynet				
Den Danske Dommerforening				
Domstolsstyrelsen				
Erhvervsflyvningens Sammenslutning	X		X	
Færøernes Landstyre via Rigsombudsmanden på Færøerne				
Institut for Menneskerettigheder				

Justitia				
Modelflyvning Danmark	X	X		
MyDefence*	X	X		
Naalakkersuisut via Rigsombudsmanden i Grønland				
Præsidenten for Vestre Landsret	X			X
Præsidenten for Østre Landsret	X			X
Retspolitisk Forening				
Rådet for Større Flyvesikkerhed				
Samtlige byretspræsidenter	X		X	
SMVdanmark				
Statsadvokaten i København				
Statsadvokaten i Viborg				
Teknologisk Institut				
Teleindustrien*	X	X		
UAS Danmark				

2. Høringssvarene

Nedenfor gengives de væsentligste punkter i de indkomne høringssvar om udkastet til lovforslag.

Forsvarsministeriets bemærkninger til høringssvarene, herunder om der er foretaget ændringer i anledning af høringssvarene, er skrevet med kursiv.

Under afsnit 3 er det opsummeret, hvilke ændringer der er foretaget i forhold til det udkast, som har været i offentlig høring. Her omtales også ændringer, som ikke har baggrund i modtagne høringssvar, men som er foretaget på Forsvarsministeriets egen foranledning.

Bemærkninger af generel politisk karakter samt forslag og bemærkninger, der ikke vedrører lovforslaget, indgår ikke i høringsoversigten.

2.1. Generelle bemærkninger til lovforslaget

Erhvervsflyvningens Sammenslutning er enig i, at det er afgørende for varetagelsen af den nationale sikkerhed – herunder beskyttelsen af Forsvaret og allierede styrker her i landet – samt for den ydre bevogtning af de kongelige slotte og palæer, at Forsvaret har mulighed for hurtigt og effektivt at bekæmpe ulovlig droneaktivitet ved militære områder m.v. Erhvervsflyvningens Sammenslutning kan således tilslutte sig den foreslåede hjemmel.

MyDefence støtter lovforslaget og anser det som et vigtigt led i at sikre, at Forsvaret kan reagere effektivt på trusler i luftrummet og beskytte både personel, materiel og strategiske faciliteter mod uautoriseret overvågning og potentielle angreb.

2.1.1. Lovlig droneflyvning i forbudszoner

Modelflyvning Danmark ønsker indskrevet i lovforslaget, at allerede eksisterende dispensationer for flyvning med modelfly ved militære områder m.v. skal respekteres.

Formålet med lovforslaget er at give Forsvaret hjemmel til at neutralisere droner, der ulovligt befinder sig i en flyveforbudszone, ved militære områder m.v. Flyvning med droner, herunder modelfly, på baggrund af en meddelt tilladelse eller dispensation vil som udgangspunkt ikke være ulovlig. Der er i øvrigt tale om eksisterende flyveforbudszone, og der er således ikke tale om en ændring af gældende ret i forhold til, hvor flyvning med droner, herunder modelfly, må ske.

2.1.2. Midler til brug for neutralisering

MyDefence støtter, at Forsvaret får metodefrihed med hensyn til, hvilke midler der anvendes til at neutralisere droner, og MyDefence anbefaler, at der ved indkøb af anti-droneudstyr tages højde for behovet for løbende opdateringer, så udstyret altid er på forkant med udviklingen og i stand til at håndtere trusler effektivt.

Teleindustrien anerkender, at elektroniske modforanstaltninger ofte kan være den mest effektive måde at uskadeliggøre en drone på afstand. Teleindustrien opfordrer samtidig til, at Forsvaret anvender målrettede teknologier såsom spoofing eller overtagelse af dronesignaler, når teknologien og situationen tillader det, frem for bredbåndet jamming. Alternativt opfordrer Teleindustrien til, at Forsvaret overvejer fysisk nedskydning eller retningsbestemt jamming.

Henset til den hastige teknologiske udvikling på droneområdet lægger Forsvarsministeriet med lovforslaget op til, at Forsvaret får frit valg i

forhold til, hvilke midler Forsvaret anvender til at neutralisere en drone. Lovforslaget er således ikke til hinder for, at Forsvaret løbende tager nye teknologier i brug.

Det forudsættes i den forbindelse, at Forsvaret i overensstemmelse med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip anvender den mindst indgribende foranstaltning m.v. blandt dem, der er egnede, og at foranstaltningen m.v. står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges. Forsvarets anvendelse af eksempelvis bredbåndet jamming vil således alene kunne ske i situationer, hvor andre mindre indgribende foranstaltninger ikke vurderes formålstjenelige, eller hvor tiden ikke tillader mindre indgribende foranstaltninger.

Det bemærkes, at Forsvarets neutralisering af droner herudover vil skulle tilrettelægges på en måde, hvor der alene vil være en lav risiko for, at udenforstående bliver påvirket af Forsvarets aktiviteter.

2.1.3. Forstyrrelser af telenet og -tjenester

Teleindustrien anerkender fuldt ud behovet for at kunne neutralisere ulovlige droner over militære anlæg og særligt beskyttede områder. Ligeledes støtter Teleindustrien intentionen om at styrke mulighederne for at neutralisere ulovlige droner på en hurtig og sikker måde.

Teleindustrien finder det imidlertid bekymrende, at lovforslaget ikke behandler risikoen for, at elektroniske modforanstaltninger, herunder jamming, kan forstyrre kritisk mobilkommunikation.

Teleindustrien anfører, at organisationen mener, at der bør opstilles klare procedurer for, hvordan der må jammes i nærheden af teleinstallationer for at undgå uforvarende udfald på eksempelvis mobilmaster eller internetforbindelser.

Som det fremgår af afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, forudsættes det i lovforslaget, at Forsvarets neutralisering af droner vil blive tilrettelagt på en måde, hvor der alene vil være en lav risiko for, at udenforstående bliver påvirket af Forsvarets aktiviteter. Det betyder, at Forsvaret i eksempelvis tæt bebyggede områder alene vil anvende eksempelvis elektroniske modforanstaltninger, herunder jamming, på en måde, hvor der vil være en lav risiko for forstyrrelser i telenet og -tjenester.

2.1.4. Koordination, samarbejde og inddragelse

Dansk Erhverv anser det for nødvendigt, at Forsvaret skal have hjemmel til at bekæmpe ulovlig droneaktivitet over militære områder som beskrevet i lovudkastet.

Dansk Erhverv finder desuden, at Forsvarsministeriet i loven bør give mulighed for, at private virksomheder inden for anti-drone teknologi, i rammen af offentlige-private samarbejder med Forsvaret, kan være involverede i detektion, klassificering og imødegåelse af ulovlig droneaktivitet, herunder i forbindelse med øvelsesaktivitet.

Brancheforeningen Dansk Luftfart stiller sig ligeledes positivt over for den foreslåede ordning.

Foreningen bemærker imidlertid, at militære anlæg i visse tilfælde befinder sig fysisk tæt på civile lufthavne, herunder Aalborg Lufthavn og Midtjyllands Lufthavn, hvilket – i forhold til Forsvarets neutralisering af droner – efter Brancheforeningen Dansk Luftfarts opfattelse øger risikoen for utilsigtede konsekvenser i forhold til flyvesikkerhed, og derfor vil stille krav til tæt koordination mellem Forsvaret og den civile aktør – ikke mindst når der er tale om elektroniske modsvar ved indgreb mod ulovlig droneaktivitet.

Brancheforeningen Dansk Luftfart opfordrer derfor til, at der udarbejdes klare procedurer for risikohåndtering, koordination og kommunikation.

Teleindustrien anbefaler, at mobiloperatørerne gennem et formaliseret samarbejde inddrages tæt i processen vedrørende dronebekæmpelse, således at teleselskaberne får adgang til oplysninger om, hvor og hvornår Forsvaret har foretaget jamming, så eventuelle forstyrrelser i tele-nettene kan identificeres som forårsaget af "lovlig jamming".

Teleindustrien anbefaler desuden en balanceret tilgang, hvor Forsvaret får de nødvendige beføjelser til at handle mod droner, men hvor der samtidig indbygges garantier og samarbejdsprocedurer, som varetager hensynet til mobilnetværkene og kommunikationssikkerheden.

Forsvarsministeriet er enig i, at der med fordel kan ses på mulighederne for et offentligt-privat samarbejde i relation til neutralisering af ulovlig droneaktivitet. Et sådant samarbejde vil bl.a. kunne ske i forbindelse med udvikling af udstyr til neutralisering af droner.

Som det fremgår af afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger, forudsættes det i lovforslaget, at Forsvarets neutralisering af droner vil blive tilrettelagt på en måde, hvorefter der alene vil være en lav risiko for, at udenforstående bliver påvirket af Forsvarets aktiviteter. Denne

risikovurdering gælder også i forhold til eksempelvis civile lufthavne, som ligger i nærheden af militære områder.

På baggrund af bemærkningerne fra Brancheforeningen Dansk Luftfart og Teleindustrien, har Forsvarsministeriet tilføjet følgende to afsnit i lovforslaget almindelige bemærkninger afsnit 2.3 og i de specielle bemærkninger:

“For at kunne etablere og vedligeholde et retvisende risikobillede vil Forsvaret sikre, at der er en løbende dialog med relevante interessenter, herunder eksempelvis repræsentanter for civile lufthavne, som ligger i nærheden af militære områder m.v., og telebranchen.

Det forudsættes i den forbindelse, at Forsvaret vil udarbejde klare procedurer for risikohåndtering, herunder for koordination og kommunikation.”

og

“Det kan imidlertid ikke helt udelukkes, at Forsvarets neutralisering af droner ved brug af eksempelvis jamming vil kunne forårsage forstyrrelser i eksempelvis telenet og -tjenester af kortere varighed. Forsvaret vil derfor i relevant omfang orientere interessenter, herunder repræsentanter for telebranchen, såfremt Forsvaret vurderer, at brugen af eksempelvis jamming må antages at have forårsaget forstyrrelser i telenet og -tjenester. Forsvaret kan dog undlade at foretage en sådan orientering, såfremt hensyn til statens sikkerhed taler derimod.”

2.2. Bemærkninger til de enkelte punkter i lovforslaget

2.2.1. Administrative og økonomiske konsekvenser for erhvervslivet

Teleindustrien anfører, at organisationen er uenig i, at lovforslaget ikke har økonomiske konsekvenser for erhvervslivet. Teleindustrien påpeger, at mobilnetterne udgør en central del af erhvervslivets infrastruktur, og at selv små forstyrrelser kan have betydelige afledte omkostninger.

Forsvarets neutralisering af droner vil blive tilrettelagt på en måde, hvor der alene vil være en lav risiko for, at udenforstående bliver påvirket af Forsvarets aktiviteter. Det er derfor Forsvarsministeriets vurdering, at

lovforslaget ikke vil have økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Et eventuelt erstatningsansvar i forbindelse med Forsvarets neutralisering af droner vil skulle vurderes efter de almindelige regler for offentlige myndigheders erstatningsansvar.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

I forhold til det udkast til lovforslag, der har været i offentlig høring, indeholder det fremsatte lovforslag følgende indholdsmæssige ændringer:

- Der er i afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til den foreslåede § 15 a, stk. 1, indsat et afsnit om, at Forsvaret for at kunne etablere og vedligeholde et retvisende risikobillede vil sikre, at der er en løbende dialog med relevante interessenter, herunder eksempelvis repræsentanter for civile lufthavne, som ligger i nærheden af militære områder m.v., og telebranchen. Forsvaret skal i den forbindelse udarbejde klare procedurer for risikohåndtering, herunder for koordination og kommunikation.
- Der er i afsnit 2.3 i lovforslagets almindelige bemærkninger og i de specielle bemærkninger til den foreslåede § 15 a, stk. 1, beskrevet en ny orienteringsordning, hvor Forsvaret i relevant omfang vil orientere interessenter, herunder repræsentanter for telebranchen, såfremt Forsvaret vurderer, at brugen af eksempelvis jamming kan have forårsaget forstyrrelser i telenet- og -tjenester. Forsvaret kan dog undlade at foretage en sådan orientering, såfremt hensyn til statens sikkerhed taler derimod.

Der er desuden foretaget følgende ændring i lovforslaget på Forsvarsministeriets egen foranledning:

- Det er i de specielle bemærkninger til den foreslåede § 15 a, stk. 1, præciseret, at Forsvaret, for så vidt angår militære områder m.v., vil kunne håndhæve de til enhver tid gældende flyveforbudszoner, som i dag er oplistet i dronebekendtgørelsen.

Herudover er der foretaget ændringer af sproglig, redaktionel og lovteknisk karakter.